

Fakta om alkoholbruk i arbeidsrelaterte situasjoner og sosiale sammenhenger

Arbeidsdagen er en alkoholfri sone i de aller flestes liv. Likevel kan mange arbeidstakere fortelle om situasjoner, eller sammenhenger, relatert til arbeidet hvor alkohol er med i bildet. Tendensen er at det i mindre grad enn tidligere drikkes i arbeidstiden, men at det i større grad drikkes i sammenhenger av mer sosial art som kan relateres til arbeidsfellesskapet.

Sosiale sammenhenger

- Flere befinner seg i situasjoner hvor arbeid og fritid glir inn i hverandre
- Slike situasjoner er reisevirksomhet, kurs, seminarer, temautvikling, formelle/uformelle sammenkomster
- I tillegg viskes grensene mellom arbeid og fritid ut gjennom økt bruk av fleksitid, samt større variasjon i arbeidstidsordninger

Ansatte kan ha problemer med å skille den private og jobbrelaterte drikkingen som følge av mer flytende grenser mellom arbeid og fritid. Et fenomen som virkelig har satt seg i norsk arbeidsliv er «After work» som kjennetegnes ved at kolleger går ut sammen etter arbeidstid for å drikke. I den forstand kan vi liste opp både positive og negative sider som det er verdt å merke seg.

Positive sider ved «After work»

- Samhold
- Kreativitet
- Trivsel
- Følelse av å høre sammen
- Et friere arbeidsliv

Negative sider ved «After work»

- Regulering av fritiden
- Avstand til de som ikke er med
- Relasjoner på denne arenaen kan få konsekvenser for posisjonering på jobb.

Alkoholforbruk i arbeidsrelaterte situasjoner- sentrale tall

- I underkant av halvparten av norske virksomheter er det vanlig at ansatte og ledere drikker alkohol i forbindelse med sosiale arrangementer i kollegers eller bedrifters regi
- Arenaer som hyppigst oppgis for alkoholbruk er; sosial del av kurs, seminarer, møter og teambuilding (16 %), samt arbeidsreiser (11 %) og representasjon/kundepleie/salg (11 %).
- Nesvåg og Lies undersøkelse (2001) viste at 62 % av ansatte i norsk privat næringsliv hadde drukket alkohol i løpet av en toukers periode.

- 30 % av de ansatte hadde drukket alkohol i løpet av denne perioden, hadde drukket alkohol i arbeidsrelaterte situasjoner.

- Det arbeidsrelaterte forbruket for ansattegruppen samlet, utgjorde 23 % av totalforbruket i toukersperioden.

* For de som hadde drukket i arbeidsrelaterte situasjoner, utgjorde det arbeidsrelaterte alkoholforbruket hele 57 % av deres totalforbruk.

* Nesvåg forklarer den høye andelen arbeidsrelatert alkoholforbruk med at disse ansatte hadde drukket i relativt mange arbeidsrelaterte situasjoner disse to ukene, og at de hadde drukket relativt mye i hver situasjon.

- Alkoholforbruket i tilknytning til arbeidslivet ser ut til å være mest påvirket av uregelmessige arbeidstidsordninger, mye reising og en rusmiddelkultur med liberale normer og høye forventninger, og i mindre grad av dårlig arbeidsmiljø.

Litteratur

- Frøyland, K., A.Grimsmo, og B.A.Sørensen (2005): Evaluering av AKAN. Rusmiddelforebygging i norsk arbeidsliv. AFI-rapport nr. 5/2005.
- Frøyland, K. Med arbeidslivet som arena. Om kunnskaps- og utviklingsbehov i arbeidslivsrelatert rusmiddelforskning. SIRUS Skrifter nr. 4/2007. Statens institutt for rusmiddelforskning. Oslo 2007
- Nesvåg, S. og T. Lie (2001). Rusmiddelbruk blant ansatte. Rogalandsforskning. Stavanger
- Nesvåg, S. M. (2005): Alkohol kulturer i norsk arbeidsliv. "You could be yourself but where's the Comfort in that". Department of psychology. Faculty of Social Sciences. Universitetet i Oslo
- Porsfelt, D. (2003) "Dom på den andra avdelingen är helt inkompetenta ju...Skåøl" – After-Workande på puben som ledningsfråga. Draft, 24
- Sagvaag, H. Alkoholbruk i tilknytning til arbeid. Ein kvalitativ studie i eit folkehelsevitenskapleg perspektiv. Doktoravhandling ved Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Göteborg, Sverige 2007